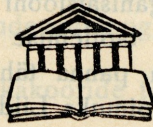

EESTI HARIDUSLIIT

TALLINN, UUS TÄNAV 2—2
(VANA-VIRU JA UUE TÄN. NURGAL)

TELEFONID:
JUHATUS JA PEASEKRETÄR 452-03
BÜROO JA TEATRITARV. LADU 452-02

Tallinnas, postitempli kuupäeval 1936. a.

Laulu ja muusika arendamine hariduslikes seltsides.

Meie seltskondliku rahvahariduse üheks mõjuvaks ja kandvaks avalduseks juba rahvusliku iseteadvuse ja kultuuriliste eneseavalduste varasest algusest peale on olnud laul ja muusika. Asjata ei ole öeldud, et — eesti rahvas on enda laulnud vabaks. — Minevikus, kus muud kultuuri- ja haridusevõimalused on olnud piiratud, on laulu- ja muusikaharrastuste kaasas (esimesed laulupeod) toimunud õige suurel määral ka muu kultuuriline areng, on süvenenud rahvustunne ja kasvanud tung vaimsete väärtuste järele.

Laulu ja muusika osa ei saa vähemtähtsaks pidada ka tänapäevases seltskondlikus tegevuses ja vabaharidustöös; sel on ja jääb täita suur hariv ja kasvatav osa kogu hariduslike organisatsioonide tegevuses, nii laulu- ja muusikakultuuri arendamises eriti, kui ka muu seltskondliku haridustöö kaunimaks ja mõjuvaks muutmises. Seepärast ka hoogtöö puhul ei tohiks ükski hariduslik organisatsioon unustada laulu ja muusika tähtsust ning jätta seda kasutamata oma tegevuse arendamisel.

Hoogtöö puhul soovitame kohtadel, kus seni on puudunud laulu- ja pillikoovid, kui seda vähegi võimaldavad kohalikud olud, need kutsuda ellu haridusliku organisatsiooni juures. Kui aga laulu- ja muusikakoovid on juba olemas, siis rakendada kõik jõud nende tegevuse hoogsaks arendamiseks ja kunstilise tasapinna tõstmiseks.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

6 23736 276

Meie laulu- ja puhkpillikooride organiseeritud, ühtlase ja sihikindla tegevuse arendamiseks on loonud lauljad-mängijad keskorganisatsiooni Lauljate Liidu. On vajalik, et iga koor oleks selle keskorganisatsiooni liige ja täidaks kõiki neid nõudmisi, mis lauljas-mängijaskond oma sihtide taotlemise huvides selle organisatsiooni kaudu on pannud maksma. Eriti tuleb siin panna tähele laulupäevade korraldamise ala, et nende korraldus ja neist osavõtt toimuks Liidu põhikirja ja korralduste kohaselt samuti, et koor, registreerudes laulupeole või -päevale, tuleks välja ülesantud koosseisus, hästi muusikaliselt ettevalmistatult, võtaks osa terves väljatulnud koosseisus proovidest, rongikäikudest, esinemistest jne.

Laulu ja muusika arendamise tähtsamaks eeltingimuseks on vastavad asjatundlikud muusikahuvidega juhid. Selleks tuleks seltsidel hoolitseda selle eest, et koorijuhtideks oleksid ka vastavate võimetega isikud ja tarbekorral leida võimalusi laulu- ja muusikakoori juhtide muusikaliseks täiendamiseks, võimaldades neile sobival juhusel osavõtt sellekohaseist edasiharimise kursustest, hankides vastavat kirjandust jne. Koorides laulude ja muusikapalade õppimise kaasas tuleb pühendada väärilist tähelepanu võimalikult ka hääleseadele, muusika teooriaga tutvumisele, samuti ka mitmesuguste muusikaellu puutuvate küsimuste, muusika ajaloo, heliloojate ja muusikute käsitlemisele, kusjuures esijoones tuleks võtta käsitlese alla eesti muusika ajaloo tutvumine. Mitmesuguste muusikateooriat ja -ajalugu käsitlevate küsimuste käsitlemisel on soovitatav kasutada eriti isetegevuslikku õpiringlist töö põhimõtet, kusjuures ettekandeid valmistavad ja nendega esinevad kooriliikmed (õpinglased), milliseile järgneb ühine keskustelu. Koorijuhtide ülesandeks on sellekohase vastava kava koostamine ja sobivate allikmaterjalide kättejuhatamine. Muusikateooriat ja -ajalugu käsitlevate allikatena soovitame järgmisi teoseid:

1. A. Kasemets — „Muusika algõpetus“.
2. H. Rimski-Korsakov — „Harmoonia õpperaamat“ (A. Kasemetsa või J. Zeigeri tõlked).
3. A. Vedro — „Instrumendi õpetus“.
4. Ed. Visnapuu — „Muusika õpperaamat keskkoolidele“.
5. P. Ramul — „Üldise muusikaajaloo põhilauseid I“.
6. A. Kasemets — „Kontrapunkti, fuuga, kaanoni ja muusikaliste vormide õpetus“.
7. Ed. Visnapuu — „Muusikaleksikon“.
8. A. Topman — „Algjooni koraali orkestreerimisest puhkpillidele“.
9. Vilho Siukonen — „Laulu õppeviis“.
10. „Eesti muusika almanak.“
11. „Muusikaleht“ (I—XII aastakäik).
12. „Eesti muusika Kuukiri.“
13. A. Tammann „Eesti üldised laulupidud XIX aastasajal“.
14. „IX üldlaulupeo album.“
15. „X üldlaulupeo album.“

16. „Laulu ja Mängu Leht.“
17. J. Zeiger — „Eesti rahvaviisid“ (arenenumaile lugejaile).
18. A. Launis — „Eesti runoviisid“ ” ”
19. Tampere „Eesti rahvalaulude antoloogia“ ” ”

Ka on vajaline laulu- ja muusikakooride tegevuse arendamiseks leida võimalusi abinõude hankimiseks:

I Kui võimalik, muretseda vajalisi instrumente — klaver, harmoonium — laulu õpetamiseks, pille orkestrile jne.

II Uuemaid ja sobivamaid noote laulude ja muusikapalade õpetamiseks. Lauljate Liidu väljaannete nimestiku järele.

III Kasutada koori ühtekuuluvustunde arendamiseks ja välisele esinemisele ühise ilme andmiseks, ühtlast riietust, vormimütsi, rinnamärke jne.

Laulu- ja muusikakoorides õpitava repertuaari valikul tuleb pidada silmas:

1. et õpitavad teosed oleksid kooriliigetele jõukohased ja ühtlasi ka arendavad,
2. oleksid kunstiliselt võimalikult väärtuslikumad ja
3. annaksid materjale pidude, avalikkude aktuste jne. väärtuslikumaks sisustamiseks.
4. Et esikohal oleks eesti algupärane repertuaar.

Laulu ja muusika osa pidude, koosviibimiste, aktuste jne. sisustamisel tuleb hinnata väärikalt, selleks valides võimalikult parimaid laulu- ja muusikaettekandeid, meie oma heliloojate töedest.

Tähtis koht on seltskondlikus tegevuses ja vabaharidustöös ka ühislaulul, eriti õpiringlises töös, loengute jne. korraldamisel. Ühislaulu arendamisele tuleb pühendada suuremat ja järjekindlamat tähelepanu. Selleks on soovitatav võimalikult korraldada ühislaulmist, eriti õpiringes, selleks võtta tarvitusele paremaid ja hoogsamaid laule, ühtlasi arendades õieti ja hoogsalt laulu.

Laulu- ja muusikalise külje eest hoolitsemine seltskondlikel koosviibimistel ja õpiringide meelelahutuse osas tuleb teha vastavaile sellekohaste võimetegea isikuile eriülesandeks, kes seda kavapäraselt ette valmistavad ja juhatavad.

Ühislauludena soovitame:

1. Kodu E. rahvaviis. Laste-laul I, lk 30.
2. Laulge, poisid ” ” I, lk 19.
3. Mu isamaa, mu õnn ja rõõm, F. Pacius, Laste-laul II, lk 60.
4. Tiiu, talutütrenene — Eesti rahvaviis. Laste-laul I, lk 8.
5. Kalapüük — K. A. Hermann, Kooli laulmiseraamat, lk 20.

6. Kiigu, liigu, laevukene — E. rahvaviis, Laste-laul I, lk 37.
7. Kord mõtetes istus — " " I, lk 48.
8. Läbi sahiseva lume — J. Aavik " I, lk 18.
9. Sokukene — E. rahvaviis. Kooli laulmiseraamat, lk 23.
10. Vares vaga linnukene — E. tantsuviis. Laste-laul I, lk 6.
11. Eesti lipp, esimene os. E. Vörk, Koorilaulud I anne, lk 1.
12. Karjapoiss — J. Aavik. Laste-laul II, lk 105.
13. Kui kungla-rahvas kuldsel a'al — K. A. Hermann Laste-laul II, lk 92.
14. Minu veli virvipuu — E. rahvaviis. Laste-laul I, lk 38.
15. Isamaa, õitse sa — M. Hermann. V. Tamman ja J. Aavik, Eesti-laul, lk 76.
16. Kuku sa kägu — E. rahvaviis. Kooli lauluraamat, lk 79.
17. Kus põhjalahe kohiseb — A. Läte. Eesti-laul, lk 65.
18. Laul langenud kangelastele — J. Aavik. Laste-laul II, lk 102.
19. Miks sa nutad, lillekene — E. rahvaviis. Eesti-laul, lk 15.
20. Minu kodumaa — Prantsuse viis. Laste-laul II, lk 108.
21. Sarve hääl — E. rahvaviis, V. Tamman, Kooli laulmiseraamat, lk 74.
22. Üles, üles, hellad vennad — E. rahvaviis, Laste-laul II, lk 111.
23. Ema süda — Th. Hansen. J. Elken, Koolilaste laulud, lk 79.
24. Isamaa kutsub — A. Läte. Laste-laul II, lk 110.
25. Kaunimad laulud — F. Säbelmann. Eesti-laul, lk 52.
26. Kodumaa laul — A. Vedro. Oxfordi trükk, Tallinn, 1931. a.
27. Kui mu kallist isatalu — J. Aavik. Laste-laul II, lk 91.
28. Meil aiaäärne tänavas — E. rahvaviis. Kooli laulmiseraamat, lk 91.
29. Minge üles mägedele — K. A. Hermann. Laste-laul II, lk 95.
30. Mu ilus isamaa — K. Tärnpuu. M. Hermann, Valik koorilaule, lk 16.
31. Pulma lust — E. rahvaviis. Kooli laulmiseraamat, lk 75.
32. Õrn ööbik — K. Ramm. Laste-laul II, lk 96.
33. Ei saa mitte vaiki olla — E. rahvaviis, Eesti-laul, lk 22.
34. Isamaa ilu hoieldes — K. A. Hermann. Eesti-laul, lk 44.
35. Kus on, kus on kurva kodu — E. rahvaviis. Eesti-laul, lk 12.
36. Kuule, kuidas hääli helab — F. Pacius. Laste-laul II, lk 103.
37. Mu Eestimaa — K. Tärnpuu. Laste-laul II, lk 114.
38. Mu isamaa on minu arm — A. Kunileid. Eesti-laul, lk 40.
39. Sind surmani — A. Kunileid. Kooli laulmiseraamat, lk 154.
40. Väinola lapsed — Soome viis. Eesti-laul, lk 127.
41. Ungari hümn — Fr, Erkel. Eesti-laul, lk 135.
42. Üksinda — J. Kappel. Eesti-laul, lk 56.
43. Hällilaul — M. Saar. Kooli laulmiseraamat, lk 234.
44. Hällilaul — G. Brahms. Kooli laulmiseraamat, lk 71.
45. Juba kevadine ilu — Poola viis, J. Elken, Koolilaste laulud, lk 66
46. Kevadel — K. A. Hermann. Eesti-laul, lk 48.
47. Kojutulek — Soome rahvaviis. Kooli laulmiseraamat. lk 190.

48. Nüüd lahkud, linnuke — J. Kappel. Laste-laul II, lk 67.
49. Oh mina, väike mehekene — E. rahvaviis. Laste-laul II, lk 82.
50. Tõistre Tõnu — kaanon. V. Tamman, Laulmise õpetus, lk 37.
51. Võimlejate-laul — A. Läte. Laste-laul II, lk 93.
52. Ööbiku surm — M. Hermann. Laste-laul II, lk 97.
53. Ellerhein — F. Säbelmann. Eesti-laul, lk 53.
54. Igavene mälestus — J. Aavik. Laste-laul II, lk 100.
55. Jõua ju kaugelta — Rootsi rahvaviis. Eesli-laul, lk 149.
56. Kevade marss — K. A. Hermann. M. Hermann, Valik koolilaule, lk 35.
57. Kulla kevade — Soome rahvaviis. Kooli laulmiseraamat, lk 100.
58. Kurval meelel kõnnin mina — E. rahvaviis. Laste-laul II, lk 78.
59. Käisin üksi tähte valgel — Soome viis. Laste-laul I, lk 49.
60. Lauliku lapsepõli — E. rahvaviis. Kooli laulmiseraamat, lk 174.
61. Linakatkuja — E. rahvaviis. IX Eesti üldlaulupeo laulud, lk 10.
62. Lõikaja laul — E. rahvaviis. Kooli laulmiseraamat, lk 91.
63. Oh mis ilus — J. Aavik. Laste-laul II, lk 88.
64. Õnnista Lätimaad — K. Baumann. Eesti-laul, lk 136.
65. Üürike — K. Tärnpuu. Eesti-laul, lk 88.
66. Eestile — M. Saar. Eesti-laul, lk 108.
67. Kannel — A. Thomson. Eesti-laul, lk 43.
68. Kevade igatsus — W. A. Mozart. J. Kappel, Kooli laulmiseraamat, lk 103.
69. Koju — M. Saar. M. Hermann, Valik koorilaule, lk 71.
70. Kui sa tuled, too mull' lilli — M. Hermann. Eesti-laul, lk 81.
71. Kuldrannake — A. Läte. Eesti-laul, lk 74.
72. Langen'd täht — A. Läte. M. Hermann, laulud nais- või lastekoor lk 52.
73. Laula, laula suukene — A. Thomson. J. Elken, Koolilaste laulud, lk 85.
74. Ma kõndisin vainul — viis Karksi kih. X üldlaulupeo üldlaulukoovid, lk 43.
75. Naabri Mari — E. rahvaviis. M. Hermann, Laulud nais- või lastek., lk 66.
76. Oh Eesti, isamaa — J. Kappel. Eesti-laul, lk 55.
77. Oma saar — J. Simm. Eesti-laul, lk 122.
78. Pidu hakkab — E. rahvaviis. Eesti-laul, lk 35.
79. Porilaste marss — F. Pacius. M. Hermann, Laulmisõp. koolidele lk 116 (78).
80. Pühendus — A. Kapp. M. Hermann, Valik koorilaule, lk 25.
81. Setukese noore, mo velle — Setu viis. Eesti-laul, lk 122.
82. Tihase mäng — M. Saar. Lastekoorid I, lk 19.
83. Tutiline linnukene — Läti rahvaviis. Eesti-laul, lk 137.
84. Uni tuleb — J. Aavik. Kooli laulmiseraamat, lk 130.
85. Vaenelaps — kaanon. V. Tamman, Laulmise õpetus, lk 84.
86. Vaikne öö — L. Beethoven. Kooli laulmiseraamat, lk 122.
87. Viimne roos — Iiri rahvaviis. Eesti-laul, lk 150.
88. Ööbik — J. Kappel, Kooli laulmiseraamat, lk 136.
89. Üks kask meil kasvas õues — Fr. Schubert. Eesti-laul, lk 141.

Päevik.

Kui ei ole võimalik anda andmeid alates 1. okt. 1935. a., siis vähemalt 1. jaan. 1936. a. kuni 30. juunini 1936. a. pidada laulu ja muusikakooriges päevikut, kus märkida järgmised andmed:

I.

1. Missuguse seltsi juures töötab laulu- või pillikoor,
2. koori juhataja, tema aadress ja elukutse,
3. koori liikmete arv ja nimed, kuhu märkuste lahtris märkida päeviku pidamise algusest kuni 30. juunini s. a. juurde tulnud kooriliikmete liikmeksastumise aeg ja koorist lahkunute kohta märkus nende koorist lahkumisest.

II.

Iga harjutuse kohta:

1. Harjutuse määratud algus ja tegelik algus ja kestvus,
2. harjutusel läbivõetud laulude (muusikapalade) nimetus,
3. harjutuselt puudunud kooriliikmete nimed.

III.

Kooriliikmete edasiharimiseks teostatud ettevõtted:

1. Kursused,
2. omavahelised õpiringlised harjutused,
3. üksikloengud.

IV.

Koori esinemised:

1. Iseseisvad kontserdid,
2. esinemine pidudel, kus oli ka teisi ettekandeid,
3. osavõtmine laulupidudest ja kooride ühiskontsertidest.

V.

Koori inventar:

1. Noodivara arv 1. okt. 1935. või 1. jaan. 1936: neist mitu erinooti eesti autorite töist, mitu välisautorite töist: milliseid noote muretsetud, kui suure summa väärtuses kuni 30. juunini 1936. a.

2. Pillide arv ja seisukord 1. okt. 1935. või 1. jaan. 1936. a. Milliseid pille muretsetud kuni 30. juun. 1936. kui suure summa ulatuses; kui palju kullutatud pillide remondiks.

VI.

Kontakti pidamine Lauljate Liiduga:

1. Kas selts on Lauljate Liidu liige.
2. Kas kooris on „Muusikalehe“ levitaja? Kes? Kui palju saab üksiknumbreid levitamiseks? Mitu tellimist tõi 1936 aastaks.

Laulu- ja muusikakooride kodukordadest on seni välja töötatud puhkpillikooride kodukord. Laulukooride kodukorra koostamisel võiks olla eeskujuks Tallinna Mees-
telaulu Seltsi kodukord. Mõlemaid saab tellida Lauljate Liidult.

Päevik saata E. Haridusliidule hiljemalt 15. juuliks 1936. a. Edukust üles näidanud kooridele määratakse eriauhinnad Lauljate Liidu poolt.

Laulu ja muusika arendamine
hariduslikes seltsides.

Mõte seltskondliku rahvatähtsuse üheks mõjuvaks ja laadivaks avalduseks
juba rahvusliku iseloomuga ja kultuurilise enesekalduvate varasest algusest peale on
olnud laul ja muusika. Ajajata ei ole olnud, et — eriti rahvas on sada
laulnud rahvaks. — Minerikus, kus muud kultuuri ja haridusevõimalused on
olnud piiratud, on laulu- ja muusikaharrastuste kaudu (osavõtted laulupidod) toimunud
õige suurel määral ka muu kultuuriline areng, on elvunud rahvusvõime ja kasvades
tug vaimsete väärtuste järje.

Laulu ja muusika ole ei saa vähemtähtsaks pidada ka tänapäevases seltskond-
liku tegevuses ja rahvatähtsuses, sel on ja jääb ilmselt suur hoo ja arvatakse see
kogu hariduslike organisatsioonide tegevuses, nii laulu- ja muusikakultuuri arenda-
mises eriti, kui ka muu seltskondliku haridustöö teostamises ja mõjuvõime mõistmises.
Seepärast ka tegevuse pehmel al põhiks ükski hariduslik organisatsioon unustada laulu
ja muusika tähtsust ning jätta seda kasutamata oma tegevuses arendamisel.

Hoogtöö puhul soovime koostada, kus seni ja praegu on laulu- ja pilli-
koorid, kui seda vähemgi võimalikud kohalikud olud, need teha või haridus-
liku organisatsiooni juures. Kui aga laulu- ja muusikakoorid on juba olemas, siis
rekendada kõik jõud nende tegevuse hoogseks arendamiseks ja
kannatlikuks tähelepanu.